

Міністерство надзвичайних ситуацій України

12.12.2012

НАКАЗ
м. Київ

№ 1416

Держгірпромнагляд України Включено до Державного реєстру нормативно-правових актів з питань охорони праці <u>“ 13 ” лютого 2013 р. за № 520</u> <u>НПАОП 18.2-1.04-13</u>	Зареєстровано в Міністерстві юстиції України <u>“ 03 ” січня 2013 р.</u> <u>за № 52/22584</u>
---	---

Про затвердження
Правил охорони праці
для працівників швейного виробництва

Відповідно до статті 28 Закону України «Про охорону праці», підпункту 41 пункту 4 Положення про Міністерство надзвичайних ситуацій України, затвердженого Указом Президента України від 06 квітня 2011 року № 402,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Правила охорони праці для працівників швейного виробництва, що додаються.

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 22 листопада 2006 року № 5 «Про затвердження Правил охорони праці для

швейного
України

виробництва», зареєстрований у Міністерстві юстиції
08 грудня 2006 року за № 1292/13166.

3. Державній службі гірничого нагляду та промислової безпеки України (Хохотва О.І.) у встановленому порядку:

3.1. Забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

3.2. Внести наказ до Державного реєстру нормативно-правових актів з питань охорони праці.

4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на Голову Державної служби гірничого нагляду та промислової безпеки України Хохотву О.І.

Заступник Міністра – керівник апарату

В. Сиротін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ МНС України

12 грудня 2012 року № 1416

Держгірпромнагляд України Включено до Державного реєстру нормативно-правових актів з питань охорони праці <u>“ 13 ” лютого 2013 р. за № 520</u> <u>НПАОП 18.2-1.04-13</u>	Зареєстровано в Міністерстві юстиції України <u>“ 03 ” січня 2013 р.</u> <u>за № 52/22584</u>
---	---

ПРАВИЛА ОХОРОНИ ПРАЦІ

ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ ШВЕЙНОГО ВИРОБНИЦТВА

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Ці Правила поширюються на всіх суб'єктів господарювання незалежно від форм власності та організаційно-правової форми, які використовують найману працю та здійснюють діяльність, пов'язану з виробництвом швейних виробів.

Вимоги цих Правил є обов'язковими для виконання роботодавцями та працівниками швейного виробництва.

Ці Правила регламентують вимоги до безпечного виконання робіт у технологічних процесах швейного виробництва.

1.2. Для запобігання травматизму, професійним захворюванням і аваріям на виробництві роботодавець зобов'язаний відповідно до Закону України “Про

охорону праці” створити в кожному структурному підрозділі, на кожному робочому місці умови праці відповідно до норм чинного законодавства, а також забезпечити додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці.

1.3. Роботодавець повинен розробити та затвердити інструкції з охорони праці, що діють на підприємстві, відповідно до вимог Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці України від 29 січня 1998 року № 9, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07 квітня 1998 року за № 226/2666.

1.4. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників швейного виробництва повинні проводитися відповідно до вимог Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та Переліку робіт з підвищеною небезпекою, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці України від 26 січня 2005 року № 15, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15 лютого 2005 року за № 231/10511 та № 232/10512.

1.5. Попередній (під час прийняття на роботу) і періодичний (протягом трудової діяльності) медичні огляди працівників проводяться відповідно до Закону України “Про охорону праці” та Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров’я України від 21 травня 2007 року № 246, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23 липня 2007 року за № 846/14113.

1.6. Розслідування і облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій проводяться відповідно до Порядку проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 року № 1232.

1.7. З метою організації виконання правових, організаційно-технічних, соціально-економічних і лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на запобігання нещасним випадкам, професійним захворюванням, аваріям у процесі роботи, та з урахуванням специфіки виробництва роботодавець

повинен створити службу охорони праці відповідно до вимог Типового положення про службу охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці України від 15 листопада 2004 року № 255, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01 грудня 2004 року за № 1526/10125.

1.8. Під час укладання трудового договору відповідно до вимог Закону України “Про охорону праці” роботодавець повинен поінформувати працівника під розписку про умови праці та про наявність на його робочому місці небезпечних і шкідливих виробничих факторів, які ще не усунуто, можливі наслідки їх впливу на здоров’я та про права працівника на пільги і компенсації за роботу в таких умовах відповідно до законодавства і колективного договору.

1.9. Працівники, які допускаються до виконання робіт у виробничих процесах швейного виробництва, повинні мати відповідну професійну підготовку та відповідати фізіологічним і психофізіологічним особливостям, необхідним для виконання робіт.

II. ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧІ ВИМОГИ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

1. Вимоги до території, виробничих споруд та приміщень суб’єкта господарювання

1.1. Територія суб’єкта господарювання та розташовані на ній будівлі повинні відповідати вимогам Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом МНС України від 19 жовтня 2004 року № 126, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2004 року за № 1410/10009 (далі – НАПБ А.01.001-2004).

1.2. Територія суб’єкта господарювання повинна бути огорожена, упорядкована й триматися у належному санітарно-гігієнічному стані. Для тимчасового зберігання відходів виробництва та сміття обладнуються спеціальні площадки з твердим покриттям, звідки вони транспортуються у

місця організованого складування – на полігони, звалища. У разі тимчасового їх зберігання необхідно запобігати забрудненню ними ґрунту, води, повітря.

1.3. Розташування виробничих та допоміжних будівель, споруд на території суб'єкта господарювання повинно відповідати технологічному процесу виробництва та вимогам НАПБ А.01.001-2004.

1.4. Територія суб'єкта господарювання має бути вирівняна і спланована так, щоб був забезпечений відвід стічних вод від будівель, майданчиків, проїздів та пішохідних доріжок до водостоків.

1.5. Перед в'їздом на територію суб'єкта господарювання розміщується інформація (схеми, плани) про розташування виробничих підрозділів, доріг, пожежних гідрантів, водоймищ, швидкість руху автомобільного транспорту.

1.6. На території суб'єкта господарювання мають бути впорядковані дороги з твердим покриттям (асфальт, бетон) для руху транспорту, техніки і пішохідні доріжки та тротуари. Дороги і пішохідні доріжки необхідно систематично очищувати від бруду та снігу, а в темну пору доби – освітлювати.

1.7. Резервуари, баки та інші ємності для зберігання паливних і мастильних матеріалів необхідно розташовувати на спеціально відведених місцях (ділянках).

1.8. Для всіх будівель та приміщень виробничого, складського призначення і лабораторій повинна бути визначена категорія з вибухопожежної та пожежної небезпеки відповідно до вимог чинного законодавства з відповідним позначенням на входних дверях до приміщення, а також у межах зон усередині приміщень та зовні.

1.9. Небезпечні зони на території промислових майданчиків суб'єктів господарювання, транспортних шляхів, у виробничих приміщеннях і на робочих місцях позначаються знаками безпеки відповідно до вимог ДСТУ ISO 6309:2007 “Протипожежний захист. Знаки безпеки. Форма та колір (ISO 6309:1987, ITD”, затвердженого наказом Держспоживстандарту України від 30 березня 2007 року № 71 (далі – ДСТУ ISO 6309:2007), і огорожуються.

1.10. Виробничі будівлі повинні утримуватись у справному стані, їх необхідно оглядати два рази на рік (навесні та восени) з метою визначення їх подальшої експлуатації відповідно до вимог Положення про безпечну та надійну експлуатацію виробничих будівель і споруд, затвердженого наказом Держбуду України та Держнаглядохоронпраці України від 27 листопада 1997 року № 32/288, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 липня 1998 року за № 424/2864.

1.11. Первинні засоби пожежогасіння утримаються у справному технічному стані відповідно до вимог Типових норм належності вогнегасників, затверджених наказом МНС України від 02 квітня 2004 року № 151, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 29 квітня 2004 року за № 554/9153 (далі – НАПБ Б.03.001-2004), та НАПБ А.01.001-2004.

1.12. Виробничі будівлі та споруди обладнуються технічними засобами протипожежного захисту (автоматичними установками пожежної сигналізації, пожежогасіння, системами оповіщення про пожежу) та первинними засобами пожежогасіння відповідно до вимог ДБН В.2.5-56:2010 “Інженерне обладнання будівель і споруд. Системи протипожежного захисту”, затверджених наказами Мінрегіонбуду України від 22 грудня 2010 року № 537 та від 30 грудня 2010 року № 571, НАПБ Б.03.001-2004, ГОСТ 12.4.009-83 “ССБТ. Пожарная техника для защиты объектов. Основные виды. Размещение и обслуживание”, затвердженого постановою Держстандарту СРСР від 10 жовтня 1983 року № 4882.

1.13. Евакуаційні шляхи та виходи необхідно тримати вільними для забезпечення безпеки людей під час евакуації у разі виникнення надзвичайної ситуації, які повинні відповідати вимогам ДСТУ ISO 6309:2007 та НАПБ А.01.001-2004.

1.14. Підлога в приміщеннях цехів швейного виробництва повинна бути рівною, мати тверде покриття з гладкою неслизькою поверхнею, зручною для очищення та ремонту, а також не бути джерелом утворення пилу. У приміщеннях з холодною підлогою на постійних робочих місцях повинні бути килимки, підставки, трапи або теплоізоляційне покриття.

1.15. Не дозволяється куріння у виробничих приміщеннях і на території суб'єкта господарювання, зважаючи на пожежну небезпеку швейного виробництва.

Спеціально визначені та обладнані для куріння місця позначаються знаком або написом, повинні мати урну або попільницю з негорючих матеріалів.

Курильні приміщення розміщуються суміжно з убиральнями або приміщеннями для відпочинку чи обігрівання. Допускається використовувати курильні і шлюзові при убиральнях з кількістю працівників не більше ніж 100 осіб у найбільшій зміні. Курильні при приміщеннях для відпочинку чи обігрівання повинні мати вентиляцію.

1.16. У всіх умивальнях повинна бути достатня кількість мила, інших мийних засобів та повітряно-теплові сушарки для рук або одноразові рушники.

1.17. Уживати їжу дозволяється тільки в спеціально обладнаних приміщеннях і їдальнях, кімнатах відпочинку та вживання їжі, які повинні бути обладнані умивальниками, кранами або ємностями для питної води, нагрівачем для води, холодильниками та необхідними меблями.

1.18. Усі вантажопідіймальні машини експлуатуються відповідно до вимог Правил будови і безпечної експлуатації вантажопідіймальних кранів, затверджених наказом Держгірпромнагляду України від 18 червня 2007 року № 132, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 09 липня 2007 року за № 784/14051.

1.19. Експлуатація повітряних компресорів і повітропроводів проводиться відповідно до вимог Правил будови і безпечної експлуатації стаціонарних компресорних установок, повітропроводів і газопроводів, затверджених Держгіртехнаглядом СРСР від 07 грудня 1971 року.

1.20. Посудини, що працюють під тиском, повинні експлуатуватися відповідно до вимог Правил будови і безпечної експлуатації посудин, що працюють під тиском, затверджених Держгіртехнаглядом СРСР від 27 листопада 1987 року (далі – НПАОП 0.00-1.59-87).

1.21. При виконанні електрозварювальних і газозварювальних робіт слід дотримуватися вимог Правил з техніки безпеки і виробничої санітарії при виробництві ацетилену, кисню і газополуменевій обробці металів, затверджених Мінхімашем СРСР від 08 липня 1985 року (НПАОП 0.00-1.43-85), НАПБ А.01.001-2004 та Санітарних правил при зварюванні, наплавці та різанні металів, затверджених наказом Мінохорони здоров'я СРСР від 05 березня 1973 року № 1009-73.

1.22. Експлуатація металообробного устаткування та інструменту повинна відповідати вимогам Правил охорони праці при холодній обробці металів, затверджених Міноборонпромом СРСР від 27 листопада 1991 року, та чинного законодавства.

1.23. Експлуатація парових та водогрійних котлів проводиться відповідно до вимог чинного законодавства.

2. Освітлення

2.1. Виробничі, побутові, допоміжні та інші приміщення повинні мати штучне та природне освітлення відповідно до ДБН В.2.5-28:2006 “Інженерне обладнання будинків і споруд. Природне і штучне освітлення”, затверджених наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 15 травня 2006 року № 168 (далі – ДБН В.2.5-28:2006), та відповідати вимогам чинного законодавства.

Природне освітлення повинно бути максимально використане. Для захисту працівників від прямих сонячних променів застосовуються штори, жалюзі.

2.2. Для забезпечення нормованої освітленості і рівномірного світлового потоку на робочу поверхню машини передбачається місцеве освітлення стаціонарними світильниками.

2.3. Для додаткового освітлення закритих вузлів і механізмів під час огляду і ремонту в обладнанні передбачаються спеціальні стаціонарні світильники або штепсельні розетки напругою не вище 42 В для підключення переносних ламп із захисними ковпаками.

2.4. Для місцевого освітлення, крім розрядних джерел світла, рекомендується використовувати лампи розжарювання з напругою не вище 42 В, у тому числі галогенові, та проводити вибір джерел світла відповідно до вимог ДБН В.2.5-28:2006.

2.5. Для місцевого освітлення робочих місць слід використовувати світильники з непрозорими відбивачами. Світильники повинні розташовуватися так, щоб їх елементи, які світяться, не потрапляли в поле зору працівника на освітленому робочому місці та інших робочих місцях.

2.6. Світильники штучного освітлення у цехах, де проводяться процеси рідинної обробки, встановлюються у герметичній арматурі відповідно до вимог чинного законодавства.

2.7. Вибір світильників для вибухопожежонебезпечних приміщень повинен проводитись залежно від класу вибухопожежонебезпеки згідно з чинним законодавством.

2.8. Облаштування світильників повинно відповідати вимогам ГОСТ 12.4.120-83 “ССБТ. Средства коллективной защиты от ионизирующих излучений. Общие технические требования”, затвердженого постановою Держстандарту СРСР від 31 січня 1983 року № 516 (далі – ГОСТ 12.4.120-83), ГОСТ 12.4.123-83 “ССБТ. Средства коллективной защиты от инфракрасных излучений. Общие технические требования”, затвердженого постановою Держстандарту СРСР від 27 січня 1983 року № 428 (далі – ГОСТ 12.4.123-83), та Державних санітарних норм і правил при роботі з джерелами електромагнітних полів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 18 грудня 2002 року № 476, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 13 березня 2003 року за № 203/7524 (далі – ДСН 3.3.6.096-02).

2.9. Ремонт і нагляд за справністю проводів, вимикачів ламп, запобіжників, рубильників та іншої апаратури здійснюються відповідно до вимог Правил безпечної експлуатації електроустановок, затверджених наказом Держнаглядохоронпраці України від 06 жовтня 1997 року № 257, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 13 січня 1998 року за № 11/2451 (далі – НПАОП 40.1-1.01-97).

2.10. Очищення світильників та арматури здійснюється тільки після вимкнення напруги електричної мережі та їх охолодження (перевіряється їх стан, зіпсовані вузли та деталі підлягають заміні).

Під час виконання цієї роботи слід використовувати спеціально призначені пересувні вишки, випробувані драбини.

2.11. Очищення від забруднення віконного скла та ліхтарів виробничих приміщень здійснюється не менше двох разів на рік (або залежно від забруднення).

2.12. У темну пору доби або за поганої видимості (туман, дощ, снігопад) територія підприємства, місця руху людей та руху транспортних засобів, майданчики, стоянки, а також робочі місця освітлюються відповідно до вимог ДБН В.2.5-28:2006. Освітлення повинно бути виконано відповідно до вимог ДБН В.2.5-28:2006

2.13. Роботодавець призначає наказом відповідальних працівників за утримання й експлуатацію освітлювальних приладів та забезпечує проведення контролю освітленості не рідше одного разу на рік та після кожної групової заміни ламп.

3. Вентиляція і опалення

3.1. Застосування вентиляції повинно бути обґрунтоване розрахунками, які підтверджують забезпечення необхідного повітрообміну, температури та стану повітряного середовища відповідно до вимог ГОСТ 12.1.005-88 “ССБТ. Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны”, затвердженого постановою Держстандарту СРСР від 29 вересня 1988 року № 3388 (далі – ГОСТ 12.1.005-88), Державних санітарних норм мікроклімату виробничих приміщень, затверджених постановою головного державного санітарного лікаря України від 01 грудня 1999 року № 42 (далі – ДСН 3.3.6.042-99), та НАПБ А.01.001-2004. Усі вентиляційні пристрої (системи) підлягають планово-попереджувальному огляду і ремонту, а також періодичному технічному випробуванню відповідно до затверджених графіків.

3.2. Рециркуляція повітря дозволяється в робочий час тільки в приміщеннях, де немає виділення шкідливих речовин (1, 2 класів небезпеки), відповідно до ГОСТ 12.1.007-76 “ССБТ. Вредные вещества. Классификация и общие требования безопасности”, затвердженого постановою Держстандарту СРСР від 10 березня 1976 року № 579, або їх кількість не перевищує допустимих концентрацій, а в повітрі відсутні різко виражені неприємні запахи цих речовин.

3.3. Виробничі процеси, під час виконання яких утворюються пил (розкрійні машини) або виділення шкідливих газоподібних речовин, а також променевого і конвекційного теплоутворення (прасувальні установки, преси та відпарювачі), повинні проводитися у приміщеннях, обладнаних припливно-втяжною вентиляцією та місцевими відсмоктувачами.

3.4. Не дозволяється підключати до вентиляційної установки більшу кількість споживачів, ніж це передбачається проектом.

3.5. Заново змонтовані або реконструйовані вентиляційні установки підлягають налагодженню та випробуванню на ефективність їх дії. Стан повітряного середовища виробничих приміщень періодично перевіряється відповідно до затверджених роботодавцем графіків.

3.6. У разі зміни технологічного процесу та розташування виробничого обладнання, що забруднює повітря на ділянці (в цеху), вентиляційні установки повинні бути пристосовані до нового режиму роботи.

3.7. Для поверхонь обладнання, яке нагрівається під час технологічних процесів, необхідно передбачати теплоізоляцію і підтримання температури поверхні не більше 43 ° С згідно з ДСТУ EN 13202-2002 “Ергономіка теплового середовища. Температури гарячих поверхонь, доступних для дотику. Посібник з установлення граничних значень температур поверхонь в стандартах на продукцію з використання EN 563”, затвердженого наказом Держстандарту України від 31 березня 2004 року № 60 (далі – ДСТУ EN 13202-2002).

3.8. Роботодавець призначає наказом відповідальних працівників за утримання й експлуатацію вентиляційних та опалювальних приладів.

4. Водопостачання і каналізація

4.1. Експлуатація водопровідних, каналізаційних споруд і мереж здійснюється відповідно до вимог Правил приймання стічних вод підприємств у комунальні та відомчі системи каналізації населених пунктів України, затверджених наказом Держбуду України від 19 лютого 2002 року № 37, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 26 квітня 2002 року за № 403/6691, та ДСТУ Б А.3.2-14:2011 “Система стандартів безпеки праці. Експлуатація водопровідних і каналізаційних споруд і мереж. Загальні вимоги безпеки”, затвердженого наказом Мінрегіону України від 29 грудня 2011 року № 404 (далі – ДСТУ Б А.3.2-14:2011).

4.2. Облаштування внутрішніх водопроводів, каналізації і водостоків та експлуатація водопровідних, каналізаційних споруд і мереж повинні відповідати вимогам ДСТУ Б А.3.2-14:2011.

4.3. Кожний суб’єкт господарювання забезпечує подачу води для:

- санітарно-гігієнічних потреб;
- виробничо-технічних потреб;
- потреб зовнішнього і внутрішнього пожежогасіння.

4.4. Поєднувати мережі господарських водопроводів з мережами, що подають питну воду, не дозволяється.

4.5. Для забезпечення працівників питною водою потрібно встановлювати водопровідні колонки з фонтанчиками з корозійно стійких матеріалів або сатураторні установки газованої води, кулери або інші пристрої. Дозволяється також забезпечення питною водою в дрібній розфасовці.

4.6. Питна вода повинна відповідати вимогам Державних санітарних норм та правил “Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною” (ДСанПіН 2.2.4-171-10), затверджених наказом Міністерства охорони здоров’я України від 12 травня 2010 року № 400, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 01 липня 2010 року за № 452/17747.

4.7. Вода для душових, умивальників, охолодження повітря в кондиціонерах повинна відповідати вимогам до питної води.

4.8. Трубопроводи для спуску виробничих чистих і забруднених стічних вод повинні мати крани для відбору проб.

5. Електроустановки і електросилове обладнання

5.1. Експлуатація електроустановок, електричних станцій і підстанцій та електричних мереж проводиться з дотриманням вимог електробезпеки відповідно до вимог НАПБ А.01.001-2004, Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів, затверджених наказом Держнаглядохоронпраці України від 09 січня 1998 року, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 10 лютого 1998 року за № 93/2533 (далі – НПАОП 40.1-1.21-98), ГОСТ 12.1.045-84 “ССБТ. Электростатические поля. Допустимые уровни на рабочих местах и требования к проведению контроля”, затвердженого постановою Держстандарту СРСР від 17 вересня 1984 року № 3236, ГОСТ 12.2.007.1-75 “ССБТ. Машины электрические вращающиеся. Требования безопасности”, затвердженого постановою Держстандарту СРСР від 10 вересня 1975 року № 2368, ДСН 3.3.6.096-02, експлуатаційної документації та цих Правил.

5.2. Улаштування та експлуатація внутрішніх мереж електроустановок і установок електричного освітлення в приміщеннях повинні відповідати вимогам НПАОП 40.1-1.01-97.

5.3. Електропроводка та арматура силової та освітлювальної мережі у виробничих приміщеннях надійно ізолюються і захищаються від впливу високої температури, механічних пошкоджень і хімічної дії згідно з вимогами НАПБ А.01.001-2004.

5.4. Використання електрозахисних засобів під час виконання робіт у технологічних процесах, пов'язаних з обслуговуванням електроустановок, потрібно здійснювати відповідно до чинного законодавства.

5.5. Електрообладнання повинне мати надійне захисне заземлення (занулення) відповідно до вимог ГОСТ 12.1.030-81 “ССБТ. Электробезопасность. Защитное заземление, зануление”, затвердженого постановою Держстандарту СРСР від 15 травня 1981 року № 2404 (далі -

ГОСТ 12.1.030-81), та бути захищеним від потрапляння пилу, вологи.

5.6. Стан ізоляції та надійність заземлення щороку та після капітального ремонту потрібно перевіряти контрольно-вимірювальними приладами та скласти протокол або акт про відповідність стану ізоляції та заземлення.

5.7. Електроприлади й електрообладнання, установлені на обладнанні (машинах) та ізольовані від його станини, повинні мати самостійне занулення, заземлення. У разі порушення або несправності заземлення електричні установки слід негайно вимкнути і вжити заходів щодо відновлення заземлення.

5.8. Обладнання, під час роботи якого можливе утворення статичної електрики, повинно мати пристрій, який унеможливорює її накопичення. Захист від статичної електрики необхідно проводити відповідно до вимог ГОСТ 12.4.124-83 “ССБТ. Средства защиты от статического электричества. Общие технические требования”, затвердженого постановою Держстандарту СРСР від 27 січня 1983 року № 428.

5.9. Увімкнення до електричної мережі ручних переносних інструментів необхідно здійснювати відповідно до вимог НПАОП 40.1-1.21-98 та ГОСТ 12.2.013.0-91(МЭК 745-1-85) “ССБТ. Машины ручные электрические. Общие требования безопасности и методы испытаний”, затвердженого постановою Держстандарту СРСР від 27 листопада 1991 року № 1563.

5.10. Під час роботи на електронно-обчислювальних машинах і персональних комп'ютерах необхідно дотримуватись вимог Правил охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин, затверджених наказом Держгірпромнагляду України від 26 березня 2010 року № 65, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 19 квітня 2010 року за № 293/17588.

5.11. Очищення електрообладнання від пилу необхідно здійснювати за графіком, але не рідше одного разу на місяць, а в запиленних приміщеннях – щотижня відповідно до вимог НПАОП 40.1-1.21.98 та НАПБ А.01.001-2004.

5.12. Усі будівлі, споруди та зовнішні установки повинні бути захищені від потрапляння блискавки та вторинних її проявів відповідно до вимог ДСТУ Б В.2.5-38:2008 “Інженерне обладнання будинків і споруд. Улаштування блискавкозахисту будівель і споруд”, затвердженого наказом Мінрегіонбуду України від 27 червня 2008 року № 269.

5.13. Роботодавець призначає наказом відповідальних осіб за утримання та експлуатацію електроустановок та електрообладнання.

6. Небезпечні та шкідливі виробничі фактори

6.1. Під час виконання технологічних процесів у швейному виробництві необхідно брати до уваги небезпечні та шкідливі виробничі фактори, які можуть впливати на працівників, відповідно до вимог ГОСТ 12.0.003-74 “ССБТ. Опасные и вредные производственные факторы. Классификация”, затвердженого постановою Держстандарту СРСР від 18 листопада 1974 року № 2551.

6.2. Рівні небезпечних і шкідливих виробничих факторів мають відповідати вимогам ГОСТ 12.1.005-88, ГОСТ 12.4.120-83, ГОСТ 12.4.123-83, ДсанПіН 3.3.6.096-2002, Державних санітарних норм виробничої загальної та локальної вібрації, затверджених постановою головного державного санітарного лікаря України від 01 грудня 1999 року № 39 (далі – ДСН 3.3.6.039-99), Державних санітарних норм виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку, затверджених постановою головного державного санітарного лікаря України від 01 грудня 1999 року № 37, ДСН 3.3.6.042-99, ДСТУ ГОСТ 12.1.012:2008 “Вибрационная безопасность. Общие требования”, затвердженого постановою Держспоживстандарту України від 11 листопада 2008 року № 322 (далі – ДСТУ ГОСТ 12.1.012:2008), “Санитарных норм ультрафиолетового излучения в производственных помещениях”, затверджених наказом головного державного санітарного лікаря СРСР від 23 лютого 1988 року № 4557-88 (СН 4557-88)

6.3. Виконання робіт підвищеної небезпеки та експлуатація машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, що використовуються у

технологічному процесі швейного виробництва, здійснюються на підставі дозволу або декларації відповідно до вимог Порядку видачі дозволів на

виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 року № 1107.

6.4. Роботодавець зобов'язаний на робочих місцях зменшити або усунути шкідливі та небезпечні виробничі чинники, які негативно впливають на стан здоров'я працівників.

III. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПРИ ВИКОНАННІ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

1. Загальні вимоги до організації технологічних процесів

1.1. Технологічні процеси організовують відповідно до вимог ГОСТ 12.1.004-91 “ССБТ. Пожарная безопасность. Общие требования”, затвердженого постановою Державного комітету СРСР з управління якістю продукції і стандартами від 14 червня 1991 року № 875, ГОСТ 12.3.002-75 “ССБТ. Процессы производственные. Общие требования безопасности”, затвердженого постановою Держстандарту СРСР від 25 квітня 1975 року № 1064, ГОСТ 12.2.062-81 “ССБТ. Оборудование производственное. Ограждения защитные”, затвердженого постановою Держстандарту СРСР від 30 жовтня 1981 року № 4772 (далі – ГОСТ 12.2.062-81), “Санитарных правил организации технологических процессов и гигиенических требований к производственному оборудованию”, затверджених у 1973 році наказом Міністерства охорони здоров'я СРСР № 1042-73, та вимог цих Правил і розробляють технологічні карти на кожну операцію.

1.2. Організація процесу та розміщення обладнання повинні забезпечувати потоковість технологічного процесу та можливість застосування механізації і автоматизації важких та небезпечних операцій, вантажо-розвантажувальних робіт, транспортування сировини, напівфабрикатів, готової продукції.

1.3. Технологічні процеси, у яких використовують речовини, здатні при певних умовах створити вибухонебезпечне середовище, організовують відповідно до вимог ГОСТ 12.1.010-76 “ССБТ. Взрывобезопасность. Общие требования”, затвердженого постановою Держстандарту СРСР від 10 березня 1976 року № 579.

1.4. При організації технологічних процесів проводяться технічні та організаційні заходи, що забезпечують захист працівників від дії електричного струму, відповідно до ДСТУ 7237:2011 “Система стандартів безпеки праці. Електробезпека. Загальні вимоги та номенклатура видів захисту”, затвердженого наказом Держспоживстандарту України від 02 лютого 2011 року № 37, та ГОСТ 12.1.030-81.

1.5. Технологічні процеси організовують у приміщеннях, у яких забезпечуються нормовані параметри повітря робочої зони щодо мікроклімату і концентрації токсичних речовин згідно з ГОСТ 12.1.005-88, ДСН 3.3.6.042.

2. Підготовчо-розкрійне виробництво (виготовлення лекал, підготовка і розкрій матеріалів і тканин)

2.1. Під час організації процесів підготовчо-розкрійного виробництва повинні бути передбачені:

місця для зберігання тканин і деталей крою;

вільний доступ до обладнання, місць зберігання тканин і деталей крою;

механізація вантажно-розвантажувальних робіт.

Розкриття кіп матеріалів і тканин повинно виконуватись спеціальним інструментом.

2.2. Розкрійні столи та металева окантовка лекал повинні мати гладку, без задирок, поверхню.

2.3. Заточення ножів електророзкрійних машин повинно виконуватись на заточувальному пристрої на машині з включеним електродвигуном у положенні, коли машина відведена з настилу.

2.4. На стрічковій розкрійній машині повинні бути розміщені спеціальні пристрої, що унеможливають травмування працівника під час вирізання дрібних деталей.

2.5. Заточення ножа на машинах зі зворотньо-поступальним рухом здійснюється вручну, коли машина вимкнена.

2.6. Відходи від стрічкових розкрійних машин повинні збиратися і транспортуватися механічними та пневматичними пристроями.

2.7. Різання різноманітних плівок повинно виконуватись на спеціально обладнаних для цього машинах.

2.8. Розкрій полотна із синтетичних волокон повинен мати запобіжну операцію – накладання на верхній шар крою листка паперу і затискання затискачами з боку, протилежного тому, що розкроюється, щоб уникнути зсування шарів і травмування працівників.

2.9. Під час розкроювання синтетичних матеріалів необхідно уникати оплавлення, з цією метою необхідно застосовувати спеціальне змащування стрічкового ножа.

2.10. У разі потрапляння тканини в паз плоского напрямлювача стрічкового ножа витягувати її потрібно тільки після вимкнення машини та повної її зупинки.

2.11. Очищення шківів стрічкової розкрійної машини повинне проводитись спеціальним інструментом.

3. Швейне виробництво (пошиття та волого-теплова обробка)

3.1. Для зниження монотонності праці організація процесу пошиття виробів на конвеєрах повинна відповідати вимогам чинного законодавства.

3.2. На операціях прасування і пресування необхідно проводити зволоження виробів водою розпилювачами. Робочі місця повинні бути обладнані витяжними пристроями.

3.3. Під час операцій обрізки деталей швейних виробів необхідно використовувати пристрої для збирання обрізків.

3.4. Контроль і регулювання процесів волого-теплової обробки повинні виконуватись за допомогою приладів (термометри, актинометри) і підтримуватись автоматично.

3.5. Пошиття виробів з матеріалів і тканин (спеціальних тканин) з використанням клеїв та інших речовин, які є джерелами виділення в повітря хімічних речовин та пилу, повинно виконуватись на робочих місцях, обладнаних системами місцевої витяжної вентиляції згідно з ДСН 3.3.6.042-99.

IV. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПРИ РОЗМІЩЕННІ, ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ОБЛАДНАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОЧИХ МІСЦЬ

1. Загальні вимоги безпеки при розміщенні, експлуатації технологічного обладнання

1.1. Усе обладнання, що використовується, модернізується та встановлюється у виробничому процесі, повинно відповідати вимогам ДСТУ ГОСТ 12.2.061:2009 “ССБТ. Оборудование производственное. Общие требования безопасности к рабочим местам”, затвердженого Державним комітетом України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 22 грудня 2008 року № 495 (далі – ДСТУ ГОСТ 12.2.061:2009), Технічного регламенту безпеки машин та устаткування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2010 року № 933, та цим Правилам.

1.2. Виробниче обладнання розміщується раціонально, щоб його експлуатація, ремонт та обслуговування були зручними і безпечними, забезпечували безперервність технологічного процесу.

1.3. На все обладнання розробляються інструкції з його експлуатації, обслуговування та ремонту. Усі зміни, що вносяться до конструкції обладнання в процесі його експлуатації, ремонті і модернізації, мають фіксуватись в паспорті згідно з вимогами ГОСТ 12.2.003-91 “ССБТ. Оборудование производственное. Общие требования безопасности”,

затвердженого постановою Державного комітету з управління якістю продукції і стандартами СРСР від 06 червня 1991 року № 807.

1.4. Усі стаціонарні машини, верстати, апарати й інше устаткування встановлюються так, щоб унеможливити їх зсування під час роботи.

1.5. У місцях проходу через комунікації повинні бути обладнані безпечні переходи або прокладені містки.

1.6. Після встановлення нового обладнання, ремонту та модернізації перевіряється його придатність до роботи. Відповідальним за перевірку безпечної експлуатації обладнання є особа, відповідальна за охорону праці. Після перевірки складається акт про прийняття обладнання в експлуатацію.

1.7. Облаштування і експлуатація електроприводів, пускорегулювальної апаратури, контрольно-вимірювальних електроприладів і пристроїв захисту обладнання повинні відповідати вимогам НПАОП 40.1-1.21.98.

1.8. Усі види обладнання або його частини, що працюють під тиском, повинні мати повірені манометри із зазначенням граничнодопустимого тиску. Манометри повинні мати клеймо про повірку, бути справними і встановлюватись на видному для обслуговувального персоналу та добре освітленому місці. Запобіжні клапани повинні мати запірні кожухи або ковпаки, які унеможливають збільшення навантаження клапана, і повинні бути освітлені й доступні.

2. Вимоги безпеки до організації робочих місць

2.1. Під час організації робочих місць слід керуватися ГОСТ 12.2.032-78 “ССБТ. Рабочее место при выполнении работ сидя. Общие эргономические требования”, затвердженим постановою Держстандарту СРСР від 26 квітня 1978 року № 1102 (далі – ГОСТ 12.2.032-78), ГОСТ 12.2.033-78 “ССБТ. Рабочее место при выполнении работ стоя. Общие эргономические требования”, затвердженим постановою Держстандарту СРСР від 26 квітня 1978 року № 1100 (далі – ГОСТ 12.2.033-78), Загальними вимогами стосовно забезпечення роботодавцями охорони праці працівників, затвердженими

наказом МНС України від 25 січня 2012 року № 67, зареєстрованими у Міністерстві юстиції України 14 лютого 2012 року за № 226/20539, та нормами з атестації робочих місць за умовами праці.

2.2. Організацію робочого місця, оснащення його інструментами та допоміжними пристроями здійснюють згідно з вимогами типових проектів організації робочого місця відповідної професії та ДСТУ ГОСТ 12.2.061:2009.

2.3. Загальні вимоги безпеки до органів управління виробничого обладнання повинні відповідати ГОСТ 12.2.064-81 “ССБТ. Органы управления производственным оборудованием. Общие требования безопасности”, затвердженого постановою Держстандарту СРСР від 11 листопада 1981 року № 4884 (далі - ГОСТ 12.2.064-81), а їх розміщення під час виконання робіт сидячи – згідно з ГОСТ 12.2.032-78, під час виконання робіт стоячи – згідно з ГОСТ 12.2.033-78.

2.4. Конструкції і розміщення аварійних вимикачів і кнопок дистанційного управління обладнанням та іншими пристроями повинні забезпечувати можливість використання їх з будь-якої робочої позиції.

2.5. Робочі місця в швейному виробництві забезпечуються гвинтовими стільцями з поперечною опорою. Усі поверхні робочих місць повинні запобігати травмуванню працівників.

2.6. Трапи, приставні сходи та інші пристосування для забезпечення безпеки виконання робіт повинні відповідати вимогам чинного законодавства.

2.7. Усі великогабаритні частини, що знімаються під час роботи, розміщуються на раніше визначених місцях, міцно та стійко укладаються із застосуванням прокладок.

2.8. Під час проведення ремонтних робіт на висоті повинні бути обладнані пристрої, що унеможливають падіння деталей та інструменту вниз, відповідно до вимог Правил охорони праці під час виконання робіт на висоті, затверджених наказом Держнаглядохоронпраці України від 27 березня 2007 року № 62, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 04 червня 2007 року за №573/13840.

2.9. Працівники, що працюють ручною голкою і ножицями, забезпечуються наперстками з обідками та прокладками і ножицями, розмір кілець яких відповідає розміру пальців працівника.

3. Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання

3.1. Облаштування і експлуатація електроприводів, пускорегулювальної апаратури, контрольно-вимірювальних електроприладів і пристроїв захисту обладнання повинні відповідати вимогам НПАОП 40.1-1.32-01 та НПАОП 40.1-1.21.98.

3.2. Усі види обладнання або його частини, що працюють під тиском, повинні мати повірені манометри із зазначенням граничнодопустимого тиску. Манометри повинні мати клеймо про повірку, бути справними і встановлюватись на видному для обслуговувального персоналу та добре освітленому місці. Запобіжні клапани повинні мати запірні кожухи або ковпаки, які унеможливають збільшення навантаження клапана, і повинні бути освітлені й доступні.

3.3. Машини, апарати та різного роду пристрої в небезпечних зонах повинні мати надійну огорожу, яка забезпечує безпеку роботи і відповідає вимогам ГОСТ 12.2.062-81.

3.4. Небезпечні зазори між рухомими і нерухомими частинами повинні бути огорожені.

3.5. Огородження повинні мати достатньо жорстку конструкцію, яка б витримувала випадкові навантаження з боку обслуговувального персоналу. Огородження, що закривають деталі і частини обладнання, при поломці яких можуть вилітати осколки й окремі деталі, повинні мати міцність, яка забезпечує затримку цих осколків та деталей без пошкодження самого огороження.

3.6. Огородження, їх кришки і дверцята повинні надійно фіксуватись в закритому положенні, а огороження (кришки), які відкриваються вверх, повинні фіксуватись також у відкритому положенні.

Сполучення огорожень у притворах кришок і дверцят повинні бути щільними, а зусилля для відкриття або зняття кожного огороження вручну не повинно перевищувати 40 кг при частому використанні в процесі обслуговування і 12 кг при ремонті обладнання.

3.7. Органи управління обладнання повинні бути поза огороженнями і забезпечувати можливість швидкого і зручного користування ними. Органи управління (кнопки, рукоятки) необхідно розміщувати на висоті 0,8-1,6 м при роботі стоячи і 0,6-1,2 м при роботі сидячи та забезпечувати легкий доступ до них. Конструкція і розташування аварійних вимикачів і кнопок дистанційного управління обладнанням та іншими пристроями повинні забезпечувати можливість користування ними з будь-якої робочої позиції згідно з вимогами ГОСТ 12.2.032-78, ГОСТ 12.2.033-78.

3.8. Апарати, машини, транспортери та інше обладнання, які обслуговуються декількома працівниками або мають значну довжину, повинні мати пусковий пристрій тільки в одному місці на пульті управління. Машини, агрегати, апарати, які мають декілька робочих місць, повинні мати звукову і світлову сигналізацію, яка попереджає про пуск обладнання. Пристрої для зупинення обладнання повинні бути на всіх робочих місцях.

3.9. Управління машинами, апаратами і агрегатами повинно бути механізовано і, як правило, кнопковим. Допускається педальне управління за умови забезпечення зручної пози працівника.

3.10. Обладнання повинно мати органи управління, які унеможливають їх мимовільний пуск і забезпечують легку і зручну зупинку, згідно з вимогами ГОСТ 12.4.040-78 "ССБТ. Органы управления производственным оборудованием. Обозначения", затвердженого постановою Держстандарту СРСР від 05 квітня 1978 року № 950.

3.11. Обладнання, під час роботи якого виділяються шкідливі речовини (гази, пил), повинно мати укриття та пристрої для підключення до місцевої або загальної системи вентиляції або мати вмонтовані пилозбірники.

3.12. Очищення місцевих пилоочисних пристроїв повинне проводитись регулярно за графіком, який забезпечує нормальну роботу вентиляції.

3.13. Обладнання зі значним теплоутворенням повинно забезпечуватись пристроями, які обмежують виділення конвекційного і променевого тепла в робоче приміщення (герметизація, теплоізоляція, екранування, відведення тепла тощо), згідно з вимогами ДСТУ 2894-94 “Пристрої екранувальні для захисту від інфрачервоного випромінювання. Параметри та загальні вимоги”, затвердженого наказом Держстандарту України від 27 грудня 2007 року № 394. При цьому температура поверхні ізоляції не повинна перевищувати 43 °С згідно з ДСТУ EN 13202-2002.

3.14. Гарячі неробочі поверхні обладнання, а також паро- та трубопроводи, торкання до яких може викликати опіки, повинні мати теплоізоляційне покриття.

3.15. Кріплення шлангів до пульверизаторів і трубопроводів повинно унеможлилювати зривання шлангів.

3.16. Рівень шуму при роботі обладнання не повинен перевищувати допустимі величини і має відповідати вимогам ГОСТ 12.1.003-83 “ССБТ. Шум. Общие требования безопасности”, затвердженого постановою Держстандарту СРСР від 06 червня 1983 року № 2773 (далі – ГОСТ 12.1.003-83), та ДСН 3.3.6.037-99.

3.17. Обладнання, яке може передавати вібрацію на робочі місця, повинно забезпечуватись віброізоляцією і відповідати вимогам ДСТУ ГОСТ 12.1.012:2008 та ДСН 3.3.6.039-99.

3.18. Зовнішнє оформлення обладнання та пристроїв повинно відповідати вимогам технічної естетики із забезпеченням безпеки і зручності в роботі.

3.19. Рухомі частини обладнання необхідно виділяти іншим кольором, ніж основний колір обладнання.

3.20. Кольорове оздоблення елементів обладнання повинно відповідати кольорам безпеки (червоний – сигнал про небезпеку, жовтий і помаранчевий – про можливу небезпеку, зелений – про наявність умов безпеки).

3.21. Використання у складі виробничого обладнання та/або контрольно-вимірювальних приладів джерел іонізуючого випромінювання повинно здійснюватись за наявності ліцензії на провадження діяльності щодо використання джерел іонізуючого випромінювання з дотриманням Вимог та умов безпеки (ліцензійні умови) провадження діяльності з використання джерел іонізуючого випромінювання, затверджених наказом Державного комітету ядерного регулювання України від 02 грудня 2002 року № 125, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 17 грудня 2002 року за № 978/7266, та Основних санітарних правил забезпечення радіаційної безпеки України, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 02 лютого 2005 року № 54, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 20 травня 2005 року за № 552/10832.

3.22. Уключення основного двигуна обладнання здійснюється з одного поста, за винятком автоматизованих ліній і агрегатів, де, крім місцевих пускових пристроїв до кожної машини, є централізоване управління з дистанційного пульта.

3.23. Для забезпечення безпеки і зручності пости місцевого управління електроприводом і органами ручного управління окремими механізмами повинні розміщуватись на відстані не більше 1,0 - 1,2 м від постійного (основного) місцезнаходження працівника.

3.24. При будь-якому режимі управління (дистанційному, заблокованому або місцевому) повинна бути забезпечена можливість екстреної аварійної зупинки механізмів за допомогою спеціальних вимикачів, установлених у цехах, у кількості, що визначається конкретними умовами.

3.25. Прокладання проводів різного призначення в межах машини виконується з урахуванням захисту їх від механічних пошкоджень, перегріву, потрапляння мастил, води і агресивних рідин.

3.26. Корпуси електродвигунів та інших електричних пристроїв приєднуються до заземленого пристрою за допомогою окремої гілки або повинні мати надійний металевий контакт із заземленим корпусом машини.

Послідовне включення до заземленого провідника декількох заземлених елементів не допускається.

3.27. В управлінні автоматизованими лініями і агрегатами повинно передбачатись відключення місцевих пускових пристроїв при переході на робочий режим з централізованим управлінням з дистанційного пульта.

3.28. Автоматизовані лінії та агрегати, що складаються з декількох машин, повинні бути обладнані сигналізацією, яка попереджає працівників про пуск машини.

3.29. Сигнальні прилади, що інформують про технологічні порушення, повинні обладнуватись світловими лампами або звуковими сигналами.

3.30. Елементи системи управління (кнопки, рукоятки, маховики, штурвали, важелі тощо) необхідно розміщувати на висоті 0,8-1,6 м від підлоги при роботі стоячи та 0,6-1,2 м при роботі сидячи з метою забезпечення легкого доступу до них без великого напруження і поворотів корпусу тіла працівника, який при цьому повинен бути повернутий обличчям у бік машини.

3.31. При розміщенні на одній панелі декількох елементів системи управління їх необхідно розташовувати так, щоб працівник виконував найменшу кількість рухів при виконанні необхідних операцій і попереджались помилкові включення.

3.32. Маховики, рукоятки і важелі системи управління повинні надійно фіксуватись у заданому положенні. Фіксувальні органи повинні унеможлилювати їх самовільне переміщення.

3.33. Силові кабелі і проводи вторинної комутації, які з'єднують привод машини з винесеними за її межі приладами, прокладаються в сталевих заземлених або пластмасових трубах і в місцях, де унеможлилюється пошкодження ізоляції струмоведучих жил шляхом випадкових механічних ударів, проникнення вологи і агресивної рідини в труби та розподільчі коробки.

3.34. Усі види технологічного обладнання, які оснащені окремо розташованими станціями управління, повинні мати сигналізацію про подачу напруги в ланцюг управління електроприводом.

3.35. Обладнання повинно мати пульти управління, які унеможливають самовільний запуск та забезпечують легку і зручну зупинку його відповідно до вимог ГОСТ 12.2.064-81.

3.36. Пульти управління всіх машин, апаратів, агрегатів повинні знаходитись поза огорожами і розміщуватись так, щоб забезпечити швидке і зручне користування ними.

3.37. Передачі приводу (зубчасті, ремінні), муфти зчеплення та інші незахищені рухомі елементи обладнання огорожуються.

3.38. Рівень шуму при роботі обладнання не повинен перевищувати допустимі величини і відповідати вимогам ГОСТ 12.1.003-83.

3.39. Обладнання, яке може передавати вібрацію на робочі місця, повинно забезпечуватись віброізоляцією і відповідати вимогам ДСТУ ГОСТ 12.1.012:2008.

3.40. Несучі та інші елементи обладнання, органи управління і контрольно-вимірювальні прилади, які виступають за габарити загальних огорожень і укриттів, повинні мати яскраві розпізнавальні кольорові знаки.

3.41. Технологічне обладнання, апарати і трубопроводи, по яких транспортуються речовини, що виділяють вибухопожежонебезпечні пари, гази, пил, повинні бути герметичними та відповідати вимогам пожежної безпеки.

4. Вимоги безпеки до окремих видів технологічного обладнання

1.1. Машини для розмотування, перемірки і розбраковки тканини

1.1.1. Розмотувальні валики повинні бути закріплені таким чином, щоб унеможливити їх викидання з підшипників.

1.1.2. Промірювально-бракувальні столи і машини повинні бути обладнані пристроями для зняття зарядів статичної електрики з поверхні столу, тканини і матеріалу.

1.1.3. Механічні візки повинні встановлюватись суворо горизонтально на рейкові колії, головки рейок повинні утоплюватись урівень з підлогою.

1.1.4. Пускові пристрої на машинах повинні бути розміщені в одному місці.

1.1.5. Машини, що обслуговуються з двох боків двома працівниками, повинні мати кнопкові пости, які дають змогу зупиняти машину кожному з працівників, та бути обладнані звуковою та світловою сигналізацією, котра попереджує про запуск машини.

1.2. Настільні машини

1.2.1. Настільна машина (візок), на якій працюють два працівники, повинна мати сигналізацію або блокувальний пристрій, що виключає запуск машини одним працівником.

1.2.2. Платформа настільного пристрою для пересування працівника переміщується безпосередньо над підлогою приміщення і повинна бути обладнана огорожею, що зупиняє її під час наїжджання на перепону.

1.2.3. Пусковий пристрій повинен мати блокування, яке унеможливорює самовмикання машини (візка) в момент заправки тканини між валиками.

1.2.4. Лінійка для обрізки кінців настилу повинна мати відгороджений ріжучий пристрій.

1.2.5. Поверхня розкрійних столів повинна бути гладкою, відполірованою, без задирок, тріщин або інших дефектів.

1.3. Розкрійні машини

1.3.1. На стрічкових розкрійних машинах всі шківни та стрічковий ніж, окрім його робочої частини на максимальну висоту розкрійного настилу, повинні бути закриті кожухами.

1.3.2. На стрічкових розкрійних машинах огороження шківів, що знімаються і відкриваються, та стрічкового ножа повинні мати написи “Не відкривати на ходу”, “Небезпечно”.

1.3.3. Машини повинні бути обладнані пристроєм, що регулює висоту настилу та запобігає потраплянню пальців рук працівника під стрічковий ніж.

1.3.4. Стрічкові розкрійні машини повинні бути обладнані гальмами та уловлювачами стрічок, що автоматично діють під час розриву стрічок, автоматичною зупинкою електродвигуна, заточувальним пристроєм, пиловловлювачем, місцевим освітленням.

1.3.5. Ножові полотна (стрічки) повинні зберігатись і переноситись у спеціальних футлярах.

1.3.6. У разі застосування спеціальної емульсії машини повинні бути обладнані піддонами для збирання відпрацьованої емульсії.

1.3.7. На пересувних розкрійних машинах ножі повинні мати захисне огороження, яке регулюється по висоті настилу.

1.3.8. Не дозволяється використовувати тролейну лінію для подачі струму до пересувних розкрійних машин.

1.3.9. Підключення пересувних розкрійних машин до мережі електропередачі повинно відповідати вимогам НПАОП 40.1-1.21.98 та мати захисне заземлення (занулення).

1.4. Механічні та електромеханічні лінійки для обрізування кінця настилу

1.4.1. Ріжучий інструмент лінійок повинен мати огороження, що запобігає пораненню рук робітників.

1.4.2. Для запобігання пораненню рук робітників на лінійках всі рухомі та обертальні частини повинні бути закриті кожухами та кришками.

1.5. Швейні машини

1.5.1. Усі універсальні машини повинні бути обладнані запобіжниками від проколу пальців голкою.

1.5.2. Ниткопротягувачі машин, що значно виступають за корпус у бік працівника, повинні відгороджуватись скобами, ротаційні ниткопротягувачі повинні бути закриті огорожею.

1.5.3. Робочі столи швейних машин повинні мати рівну гладку поверхню.

1.5.4. Машини для пришивання гудзиків та фурнітури повинні бути обладнані прозорими щитками (екранами), що запобігають пораненням працівників шматками голок та гудзиків. Щитки повинні бути заблоковані з пусковим пристроєм.

1.5.5. На гудзикових та закріплювальних машинах човниковий пристрій повинен закриватись щитком.

1.5.6. Пасова передача від електроприводу до головки машини (в зоні над кришкою промислового стола) повинна мати огороження.

1.5.7. На кожній машині повинен бути пристрій для надійної фіксації головки машини у відкинутому положенні.

1.5.8. Для зменшення вібрації відповідно до вимог ДСН 3.3.6.039-99 головки швейних машин необхідно встановлювати на еластичних прокладках, прикріплених до промислового стола, на педалях повинні бути прикріплені гумові килимки.

1.5.9. Для захисту працівників від впливу електромагнітних полів від електродвигуна на промислові столи через гумові шайби-вставки повинні бути встановлені спеціальні екрани.

1.5.10. Під ніжки промстолів повинні підкладатись прокладки з вібропоглинаючого матеріалу.

1.6. Преси та відпарювачі

1.6.1. Для запобігання потрапляння рук працівника між подушками преса включати його можна тільки одночасним натисканням на кнопки (важелі) обома руками і тримати їх на кнопках до повного закриття преса.

1.6.2. Відстань між пусковими кнопками (важелями) повинна бути такою, щоб унеможлиблювалося закривання преса однією рукою.

1.6.3. На пресах повинен бути запобіжний пристрій для утримання верхніх подушок від опускання у разі поломки і такий, що запобігає самовільному спрацюванню пускового пристрою і кнопки аварійного розкриття подушок.

1.6.4. Відпарювальні апарати для зняття ласів з виробів повинні бути обладнані запобіжними клапанами, манометрами і водомірним склом, на яких повинні бути відмітки допустимих тисків і рівня води.

1.6.5. Зовнішня поверхня відпарювального апарату повинна мати термоізоляцію для запобігання опікам працівника і зменшенню тепловиділення в приміщення.

1.6.6. Температура на поверхні паророзподільних пристроїв, трубопроводів повинна бути не більше 35-43 °С.

1.6.7. Відпарювальний апарат повинен бути обладнаний пристроєм для автоматичного вимикання електроенергії у разі перевищення допустимих параметрів температури та тиску.

1.6.8. Трубопровід підводу води з мережі до відпарювального апарату в місці приєднання повинен мати запірний клапан.

1.6.9. Конструкція щітки для відпарювання повинна унеможлиблювати нагрівання рукоятки і пропускання пари в бік працівника.

1.6.10. Не дозволяється виконувати роботу на пресах зі знятими кожухами та огороженнями механізму преса.

1.6.11. Паророзподільні пристрої та трубопроводи преса в доступних місцях повинні бути теплоізовані або закриті захисними кожухами відповідно до вимог Правил будови і безпечної експлуатації трубопроводів пари і гарячої води, затверджених наказом Держнаглядохоронпраці України від 08 вересня 1998 року № 177, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 07 жовтня 1998 року за № 636/3076.

1.6.12. Мережі гідроприводу, трубопроводи, робочі гідравлічні циліндри, пристрої гідравлічних і пневматичних акумуляторів, деталі механічного тиску (траверси, всі пристрої та кріплення до них) повинні відповідати встановленій потужності та вимогам технічних умов.

1.6.13. Парові преси швейних цехів повинні бути обладнані пристроями для запобігання потраплянню пари в робоче приміщення (відсмоктувачі повітря, витяжні зонти). При натисканні педалей пуску пари не дозволяється розправляти виріб на подушці преса руками.

1.7. Праски

1.7.1. Струмopідвідні контакти прасок повинні мати спеціальні захисні засоби, а шнури підводу електричного струму повинні бути з подвійною ізоляцією з мідними струмопровідними жилами і розміщуватися в гумових шлангах.

1.7.2. Ручки прасок повинні бути виготовлені з теплостійких діелектричних (ізолюючих) матеріалів та з потовщеннями – упорами на кінцях до металевої скоби праски для запобігання зісковзуванню руки працівника.

1.7.3. На столі для прасок встановлюється металева підставка на азбестовій основі. Висота підставки та висота робочої поверхні прасувального столу повинні бути однаковими.

1.7.4. Підвіски електропроводки повинні унеможливлувати доторкання струмопровідних дротів до гарячої поверхні праски та підставки. Подача струму повинна здійснюватись через розподільчі трансформатори або окремі захисні електричні вимикачі.

1.7.5. На підлозі біля кожного прасувального столу необхідно мати дерев'яну підставку на ізоляторах або діелектричний гумовий килимок. Металевий корпус прасок повинен бути заземлений.

1.7.6. Прасувальні столи повинні мати пристрої для пропарювання або зволоження матеріалу.

1.7.7. Електричні праски повинні мати автоматичний регулятор температури. Не дозволяється охолоджувати перегріті праски зануренням у воду. Праски в неробочому стані повинні завжди перебувати на підставці.

1.7.8. Підшва праски повинна мати чисту відполіровану поверхню.

1.7.9. Кріплення прасувальної дошки до каркаса та каркаса до підлоги повинні бути міцними, стіл повинен бути стійким.

1.7.10. Під час роботи не можна допускати падіння праски, перекручування електропроводу, утворення на ньому петель та вузлів. Необхідно стежити, щоб струмопровідні проводи були сухими.

1.8. Механічні щітки

1.8.1. Механічні щітки повинні мати місцеві відсмоктувачі. Усі привідні пристрої, фільтрувальні та відсмоктувальні пристосування необхідно періодично очищувати.

1.8.2. Механічні щітки повинні бути обладнані пристроями для зняття зарядів статичної електрики.

1.8.3. Зазор між щіткою і столом не повинен перевищувати 5 мм.

1.8.4. Усі пристрої та деталі механічної щітки, що рухаються, необхідно надійно огорожувати кожухами.

1.8.5. Не слід працювати на механічних щітках у разі зношення ворсу більше ніж 2/3 початкової його висоти.

1.8.6. Механічні щітки повинні бути улаштовані на окремій або ізольованій ділянці цеху.

1.8.7. Обертання щітки направляється в бік, протилежний від працівника. Під час роботи щітки не дозволяється торкатися до неї руками.

1.8.8. Виконувати будь-які ремонтні роботи під час обертання щітки не дозволяється.

1.9. Гладильні машини валкового типу

1.9.1. Каландри та плісирувальні машини повинні мати пристрій, що запобігає потраплянню рук працівника між валами.

1.9.2. Каландри та плісирувальні машини повинні бути обладнані гальмами для термінової зупинки валів. Вибіг обертання після цього повинен становити 0,5 оберту.

1.9.3. Вали плісирувальних машин і барабани каландрів повинні бути закриті захисними пристроями на фіксованій відстані 5-6 мм від поверхні валів.

1.9.4. Барабан каландра, що нагрівається, повинен мати теплоізоляційні захисні пристрої для створення температури на поверхні не більше 43 °C відповідно до ДСТУ EN 563-2001 «Безпечність машин. Температура поверхонь, доступних для дотику. Ергономічні дані для встановлення граничних значень температури гарячих поверхонь (EN 563:1994, IDT)»,

затвердженого наказом Держстандарту України від 14 вересня 2001 року № 454.

1.9.5. Клеми, що перебувають під напругою, повинні бути закриті кожухом.

1.9.6. Для безперервної очистки барабанів каландри повинні бути обладнані механічними щітками.

1.9.7. Трубопроводи прасувальної машини повинні бути теплоізовані.

1.10. Вирубальні преси

1.10.1. Преси повинні мати автоматичний регулятор тиску.

Конструкція різаків повинна забезпечувати вільне виймання деталей з вирубального преса.

1.10.2. Преси повинні мати заблокований кнопковий пристрій для дворучного пуску і зупинки преса, що унеможлиблює пуск однією рукою.

1.10.3. Для запобігання травмування рук працівників преси повинні мати спеціальні пристрої, що унеможливлюють самовільне опускання верхньої подушки преса.

1.10.4. Преси повинні мати пристрій для збору відходів.

1.11. Ультразвукові установки

1.11.1. Будова та експлуатація ультразвукових установок повинні відповідати ДСН 3.3.6.037-99.

1.11.2. Рівні звукового тиску на робочих місцях біля ультразвукових

установок не повинні перевищувати допустимих значень, визначених

вимогами ДСН 3.3.6.037-99.

V. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ДО СИРОВИНИ І МАТЕРІАЛІВ

5.1. Сировина, що надходить на підприємство, повинна бути перевірена на відповідність вимогам чинних стандартів та технічної документації підприємств-виробників.

5.2. Упаковка і строк дії всіх

хімічних матеріалів повинні бути

перевірені на відповідність вимогам чинних стандартів та технічної документації підприємств-виробників.

5.3. Усі хімічні матеріали повинні бути забезпечені повним та точним зазначенням їх хімічного складу. Застосування хімічних матеріалів невідомого складу не дозволяється.

5.4. На тарі повинно бути чітке позначення найменування хімікатів, концентрації розчину.

5.5. Відбір проб на хімічний аналіз повинен здійснюватися у чисту скляну посудину з кришкою або притертою пробкою.

VI. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ДО УМОВ ЗБЕРІГАННЯ І ТРАНСПОРТУВАННЯ МАТЕРІАЛІВ, СИРОВИНИ, НАПІВФАБРИКАТІВ, ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ВІДХОДІВ ВИРОБНИЦТВА

6.1. Технологія швейного виробництва побудована таким чином, що розпакування, зберігання розбракованого і не розбракованого матеріалу здійснюються в цеху підготовки або інших спеціально відведених і пристосованих для цього складах. Заборонено зберігати матеріали в інших місцях.

6.2. Розміщення та зберігання матеріалів повинно проводитися відповідно до інструкції, розробленої на підприємстві, де повинно бути вказано, яка сировина та матеріали можуть зберігатися на цьому складі, у якій кількості, у якій тарі, способи складування та зберігання, а також порядок та спосіб відпуску зі складу.

6.3. Вантажно-розвантажувальні роботи повинні проводитись згідно з ГОСТ 12.3.009-76 “ССБТ. Работы погрузочно-разгрузочные. Общие требования безопасности”, затвердженим постановою Держстандарту СРСР від 23 березня 1976 року № 670 (далі - ГОСТ 12.3.009-76).

6.4. Висота штабелів ящиків та кіп, фурнітури і тканин на стелажі під час ручного складування не повинна бути вище ніж 3 м та виконуватись суворо вертикально з дотриманням правил перев'язування та забезпечення вільного доступу до них.

6.5. Під час складування матеріалів на піддоні їх висота не повинна перевищувати 2 м. Трапи повинні бути міцними, перевірятись не рідше двох разів на місяць, мати ширину не менше ніж 1 м і поперечні перекладини для упирання ніг.

6.6. Для проведення робіт угорі на штабелях і стелажах необхідно мати драбини з гумовими або гострими металевими наконечниками знизу і крючками зверху або іншими пристроями, що унеможливають ковзання.

6.7. Вогнебезпечні та вибухонебезпечні речовини та інші інгредієнти, які використовуються для приготування різних розчинів, повинні зберігатись на спеціально обладнаних складах в окремих приміщеннях.

6.8. Спільне зберігання легкозаймистих хімікатів, наприклад, розчинників з кислотами та окислювачами, не дозволяється.

Не слід зберігати матеріали поза межами складу або в місцях, не обладнаних спеціально для їх зберігання.

6.9. Балони з газом, що зберігаються в приміщеннях, повинні розміщуватись від радіаторів опалення та інших опалювальних приладів і печей на відстані не менше ніж 1 м, а від джерел тепла з відкритим вогнем – не менше 5 м, а балони з отруйними газами повинні зберігатись у спеціальних приміщеннях. На будь-які балони з газом не повинні потрапляти прямі сонячні промені.

6.10. Усі вантажно-розвантажувальні роботи з переміщення і транспортування сировини, матеріалів, готової продукції повинні виконуватись підйимально-транспортними засобами (підймальними кранами, електрокарами, транспортерами, візками) та відповідати вимогам Правил будови і безпечної експлуатації вантажопідймальних кранів, затверджених наказом Держгірпромнагляду України від 18 червня 2007 року № 132,

zareestrovanih u Ministerstvi yustitsii Ukraini 09 lipnya 2007 roku za № 784/14051, ГОСТ 12.3.009-76.

6.11. Розміри проходів і проїздів повинні визначатись залежно від габаритів матеріалів, що зберігаються, способу їх транспортування та укладання.

6.12. Головний прохід на складі повинен бути завширшки не менше ніж 2 м і спрямований до зовнішніх дверей. Ширина проїздів повинна бути не менше максимальної ширини навантаженого візка, електрокара, навантажувача і ширше на 1 м.

6.13. Висоту стелажа потрібно установлювати з урахуванням навантаження, допустимого на 1 м² перекриття складських приміщень.

6.14. Для зберігання хімікатів повинні бути виділені окремі, спеціально обладнані склади з вентиляцією та належним провітрюванням.

6.15. Тканини та матеріали повинні розміщуватись на відстані не менше ніж 1 м від опалювальних систем і нагрівальних приладів.

6.16. Місця зберігання матеріалів і тканин повинні бути обладнані системами опалення, вентиляції та зволоження для регулювання температури і вологості повітря.

6.17. Для запобігання самозайманню промислових відходів не можна в ємності (металеві ящики), де вони зберігаються, скидати промаслені відходи. Ємності (металеві ящики) потрібно періодично дезинфікувати та очищувати.

У будівлях, приміщеннях та спорудах не дозволяється розкидати й залишати неприбраними промаслені матеріали. Їх необхідно прибирати в металеві ящики, щільно закривати кришками та в кінці робочої зміни видаляти з приміщення у спеціально відведені за межами будівель місця, обладнані негорючими збірниками з кришками, які щільно закриваються.

6.18. У місцях складування матеріалів необхідно забезпечити вільний доступ до засобів пожежогасіння (пожежні крани, вогнегасники).

VII. ВИМОГИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ ЗАСОБАМИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

7.1. На роботах зі шкідливими і небезпечними умовами праці, а також роботах, пов'язаних із забрудненням або несприятливими метеорологічними умовами, працівники швейного виробництва забезпечуються безкоштовно спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту відповідно до Закону України “Про охорону праці”, Положення про порядок забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту, затвердженого наказом Держгірпромнагляду України від 24 березня 2008 року № 53, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 травня 2008 року за № 446/15137.

Роботодавець зобов'язаний забезпечити за свій рахунок придбання, комплектування, видачу та утримання засобів індивідуального захисту відповідно до чинного законодавства та колективного договору.

У разі передчасного зношення цих засобів не з вини працівника роботодавець зобов'язаний замінити їх за свій рахунок. У разі придбання працівником спецодягу за свої кошти роботодавець зобов'язаний компенсувати всі витрати на умовах, передбачених колективним договором.

Згідно з колективним договором роботодавець може додатково понад встановлені норми видавати працівникові певні засоби індивідуального захисту, якщо фактичні умови праці цього працівника вимагають їх застосування.

7.2. Засоби індивідуального захисту працівників мають відповідати вимогам ДСТУ 7239:2011 “Система стандартів безпеки праці. Засоби індивідуального захисту. Загальні вимоги та класифікація”, затвердженого наказом Держспоживстандарту України від 02 лютого 2011 року № 37, та вимогам безпеки для цього технологічного процесу або виду робіт за наявності небезпечних та шкідливих чинників.

7.3. Для захисту органів слуху за рівня шуму 80 дБ і вище працівники мають забезпечуватися протишумовими навушниками або іншими засобами індивідуального захисту відповідно до вимог ГОСТ 12.4.051-87 “ССБТ. Средства индивидуальной защиты органа слуха. Общие технические требования и методы испытаний”, затвердженого постановою Держстандарту СРСР від 21 вересня 1979 року № 3639, ДСТУ EN 352-1-2002 “Засоби індивідуального захисту органа слуху. Вимоги безпеки і випробування. Частина 1. Шумозахисні навушники”, затвердженого наказом Держстандарту України від 12 липня 2002 року № 433, та ДСТУ EN 352-2-2002 “Засоби індивідуального захисту органа слуху. Вимоги безпеки і випробування. Частина 2. Шумозахисні вкладки”, затвердженого наказом Держстандарту України від 12 липня 2002 року № 60.

7.4. Під час виконання робіт, пов'язаних з можливістю ураження очей, а також дії ультрафіолетового випромінювання працівники повинні бути забезпечені захисними окулярами та окулярами із світлофільтрами згідно з ГОСТ 12.4.013-85 “ССБТ. Очки защитные. Общие технические условия”, затвердженим постановою Держстандарту СРСР від 13 травня 1985 року № 1787.

7.5. Працівникам, які працюють з механізованими (пневматичними) ручними інструментами, необхідно видавати засоби захисту рук від вібрації відповідно до вимог ГОСТ 12.4.002-97 “ССБТ. Средства защиты рук от вибрации. Технические требования и методы испытаний”, затвердженого Міждержавною Радою зі стандартизації, метрології і сертифікації (протокол від 25 квітня 1997 року № 11-97).

7.6. Для захисту шкіри рук від шкідливих хімічних речовин працівники забезпечуються гумовими рукавичками, а також повинні видаватись захисні креми, мазі, пасти згідно з вимогами ГОСТ 12.4.068-79 “ССБТ. Средства индивидуальной защиты дерматологические. Классификация и общие требования”, затвердженого постановою Держстандарту СРСР від 21 вересня 1979 року № 3639.

7.7. Вибір і застосування засобів індивідуального захисту органів дихання для працівників швейного виробництва, які працюють в умовах підвищеного рівня запиленості повітря робочої зони, здійснюються відповідно до ДСТУ ГОСТ 12.4.041:2006 “Система стандартів безпеки праці. Засоби індивідуального захисту органів дихання фільтрувальні. Загальні технічні вимоги”, затвердженого наказом Держспоживстандарту України від 10 листопада 2006 року № 332, та Правил вибору та застосування засобів індивідуального захисту органів дихання, затверджених наказом Державного комітету України з промислової безпеки та гірничого нагляду від 28 грудня 2007 року № 331, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 04 квітня 2008 року за № 285/14976.

7.8. Після закінчення роботи засоби індивідуального захисту необхідно (залежно від виду робіт) очистити, провітрити, висушити, знешкодити.

7.9. Спеціальний одяг повинен зберігатись окремо від особистого одягу працівників в індивідуальних шафах у спеціально виділеному приміщенні.

Начальник відділу взаємодії з ВРУ, КМУ
та з питань координації роботи центральних
органів виконавчої влади, діяльність яких
спрямовується та координується через Міністра

В. Теличко